

Informasjon om ABC-opplæringen i kommunene 2021–2025

En tverrfaglig kompetansesatsing
i kommunale helse- og omsorgstjenester

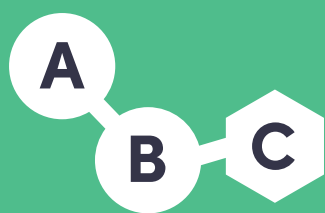
Aldring og helse
Nasjonalt senter

abc.aldringoghelse.no

Informasjon om ABC-opplæringen i kommunene 2021–2025

En tverrfaglig kompetansesatsing
i kommunale helse- og omsorgstjenester

Innhold

ABC-opplæringen – mål og forankring

Ansvar og samarbeid

Å planlegge og iverksette opplæringen

ABC-grupper

Fagseminarene

Brukerundersøkelser

Kompetanseområder ABC-opplæringen

Musikkbasert miljøbehandling

Demensomsorg

Eldreomsorg

Utviklingshemming

Tilvalgshefter

E-læringskurs:

Med ABC til fagbrev

© Forlaget aldring og helse, 2021

5. utgave / 1. opplag, 2021

ISBN 978-82-8061-815-3 (trykt)

ISBN 978-82-8061-814-6 (PDF)

Redaktør: Gry Elisabeth Hole og Aud Marie Ellinggard

Illustrasjoner: Stein Likvern/ Headspin

Illustrasjonsfoto: Martin Lundsvoll/ Aldring og helse
(hvis ikke annet er oppgitt)

Layout: Headspin

Trykk: ETN Grafisk

Informasjon om ABC-opplæringen er forankret i anskaffelser og oppdrag fra Helsedirektoratet. Heftet er utarbeidet av ansatte i Aldring og helse.

ABC-opplæringen – mål og forankring

ABC-opplæringen er kompetansehevende tiltak rettet mot ansatte i kommunale helse- og omsorgstjenester. Opplæringen gis innenfor ulike kompetanseområder: demensomsorg, eldreomsorg, musikkbasert miljøbehandling og utviklingshemming. Hver opplæring er bygget opp rundt innholdet i en ABC-perm. Opplæringen gjennomføres i kombinasjon med jobb og tar om lag ett år å gjennomføre. Gjennom fagseminarer, gruppesamlinger og selvstudier får deltageren dokumentert kompetanse innenfor det valgte området.

Helse- og omsorgsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet viderefører satsingen på ABC-opplæringen som en del av Kompetanseløft 2025 og Demensplan 2025. Dette innebærer at kommunene kan søke om økonomisk støtte i satsingsperioden fra 2021 og ut året 2025, med forbehold om årlige bevilgninger i statsbudsjettet.

Mål

Hensikten med ABC-opplæringen er å gi ansatte i kommunale helse- og omsorgstjenester mulighet til å tilegne seg oppdatert kompetanse i aktuelle fagtemaer og å styrke kunnskapen i hva som er god praksis i henhold til nasjonale retningslinjer, lover og forskrifter. Målet er at kunnskap og refleksjon vil føre til positiv endring av praksis.

Ansvar og samarbeid

Nasjonalt senter for aldring og helse (Aldring og helse) drifter ABC-opplæringen på oppdrag fra Helsedirektoratet. Aldring og helse har driftet arbeidet siden 2008 og stå ansvarlig for faglig oppdatering og løpende revisjon av materialet.

Aldring og helse har ansvar for implementering av ABC-opplæringen i kommunene. Dette gjøres i samarbeid med Statsforvalteren, Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, kompetansemiljøer i spesialisthelsetjenesten, voksenopplæring

i videregående skoler og andre aktuelle kompetansemiljøer innenfor de ulike fagområdene.

Aldring og helse inngår leverandøravtaler med kompetansemiljøene om ansvar for veiledning og undervisningstjenester i ABC-opplæringen. Det er opprettet avtaler med ett eller flere kompetansemiljøer i alle landes fylker. Aldring og helse koordinerer det landsdekkende nettverket av leverandører og andre samarbeidsparter.

ABC-opplæringens oppbygging

ABC-opplæringen består av tre hovedelementer: gruppesamlinger hvor tverrfaglig refleksjonsgrupper møtes én gang per hefte, fagseminarer som gjennomføres halvårlig med fem–seks timers varighet, og selvstudium i ABC-heftene.

Å planlegge og iverksette opplæringen

Bistand og økonomisk støtte

Det kan søkes kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd hos statsforvalteren for alle ABC-opplæringene som Aldring og helse tilbyr. Dette er øremerkede midler som skal gå til å dekke utgifter til innkjøp av opplæringsmateriellet som deltakerne bruker. Det vises til Helsedirektoratets nettside for informasjon og søknadsfrister. Leverandørene av ABC-opplæringen kan fakturere Aldring og helse for gjennomførte informasjonsmøter om opplæringen og for fagseminarer som avholdes.

Administrativ forankring og ledelse

Erfaringer viser at ABC-opplæringen bør forankres administrativt på ledernivå i kommunene for å sikre god oppfølging.

I forbindelse med søknad til statsforvalteren om kommunalt kompetanse- og innovasjons tilskudd vil kommunen definere behovet for ABC-opplæringen og implementere den i kommunale kompetanseplaner som følger søknaden. Planen omfatter fagområder kompetansetiltaket skal dekke, enheter opplæringen skal omfatte, og hvor mange ansatte kommunenes ledelse vil rekruttere til opplæringen.

Det anbefales videre at ledere ved hver fagavdeling eller enhet i de kommunale virksomhetene deltar i planlegging og rekruttering av medarbeidere til opplæringen.

Arbeidstid og fritid

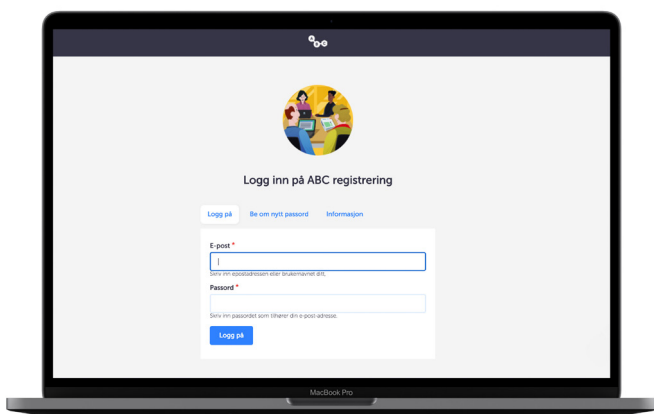
Det er ledelsens ansvar å tilrettelegge for gjennomføringen for sine ansatte og gi felles rammer for hvor mye av opplæringen som skal skje i arbeidstiden, og hva som må gjøres i egen fritid. Det er mest vanlig å benytte egen fritid for å lese ABC-heftene, mens fagseminarene som oftest gjennomføres i arbeidstiden. Enkelte arbeidsplasser legger til rette for at gruppemøtene gjennomføres i vaktskifter. På denne måten vil deltakerne bruke noe arbeidstid og noe fritid for opplæringen. For nattevakter har kommunene ofte funnet ordninger der man enten får kompensert deltakelse på dagtid i form av oppspart avspasering eller som en økonomisk kompensasjon. Uavhengig av hva slags ordning den enkelte kommune velger, er det en fordel at ordningen er lik innenfor samme kommune.

Registrering av deltakere

Ved oppstart av ABC-opplæringen registrerer ABC-kontakten deltakerne på opplæringens nettside abcregistrering.no. Deretter vil deltakerne få tilsendt e-post med lenke, hvor de skal logge seg inn på abcportalen.aldringoghelse.no og fylle ut opplysninger om seg selv. På denne nettsiden vil deltakerne få tilgang til digitale ressurser i ABC-opplæringen.

**Kontakt ABC@aldringoghelse.no
ved behov for support på e-registrering
og ABC-nettsider.**

Noen definisjoner

ABC-opplæringen styres nasjonalt, men opplæringen foregår lokalt og tett på deltakerne. Opplæringen har aktører på ulike nivåer som er avhengige av et godt samspill for å få en best mulig flyt.

Leverandør: Et kompetansemiljø som har inngått avtale med Aldring og helse om å være leverandør av ABC-opplæringen. Leverandøren påtar seg da ansvaret for å koordinere ABC-opplæringen i det aktuelle fylket og tar ansvar for gjennomføring av informasjonsmøter og fagseminar. Eksempel på slike fagmiljøer er Utviklingssentra for sykehjem og hjemme-tjenester i fylkene (USHT). I de fylkene eller områdene der det ikke finnes egne leverandør-avtaler, er Aldring og helse ansvarlig leverandør.

ABC-kontakt: Kommunen/bydelen skal oppnevne en ABC-kontakt for å koordinere ABC-opplæringen og oppfølgingen av deltakerne i aktuell kommune/bydel. Der det er hensiktsmessig, oppnevner kommunen/bydelen flere ABC-kontakter. ABC-kontakten har blant annet ansvar for

- å rekruttere deltakere sammen med ledere i kommunen
- å melde inn kommunens behov for ABC-opplæring til leverandøren i fylket
- å sette sammen ABC-gruppene, i samarbeid med ledere
- å gjøre avtale med leverandøren om tid og sted for å arrangere fagseminar
- å informere ABC-gruppene om planer og tidspunkt for fagseminarene
- å planlegge informasjonsmøter i kommunen sammen med leverandøren

Gruppekontakt: Når ABC-gruppene settes sammen og registreres, defineres en av deltakerne i gruppen som gruppekontakt. Oppgavene til gruppekontakten er

- å ha dialog med kommunens ABC-kontakt
- å melde på gruppedeltakerne til fagseminarene
- å registrere frammøte i gruppesamlingene

Å gjennomføre opplæringen

Demensomsorg

Eldreomsorg

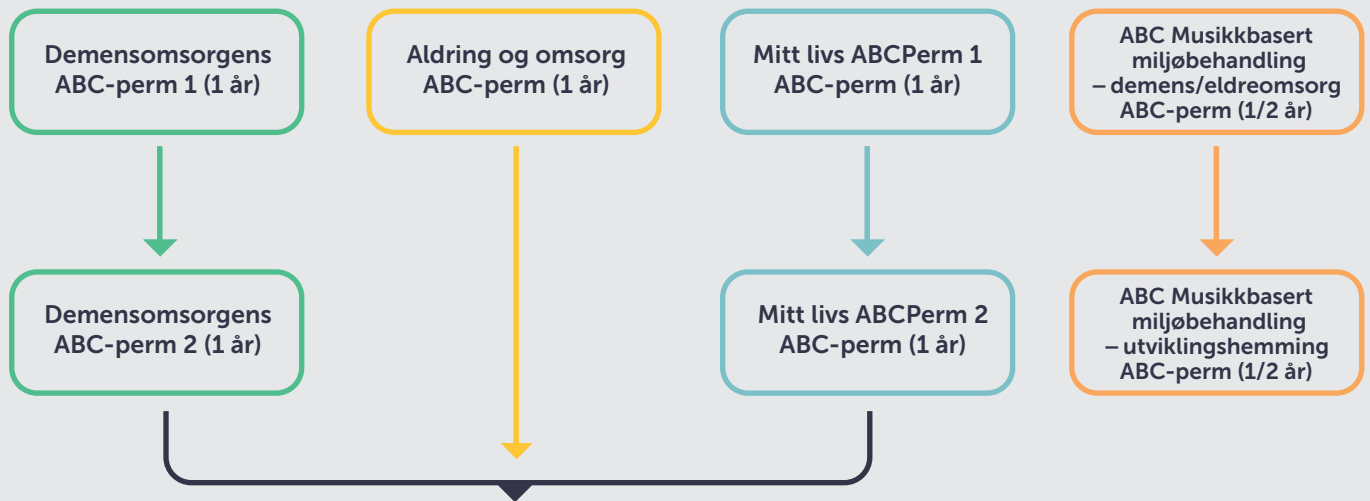

Utviklingshemming

Musikkbasert
miljøbehandling

Grunnpermer

Påbyggingspermer

Psyriske sykdommer
i eldre år
ABC-perm (1 år)

Geriatric
ABC-perm (1 år)

Faglig progresjon

ABC-opplæringen er en pedagogisk modell med trinnvis oppbygging av fagkunnskap. Heftene i hver ABC-perm har en rekkefølge som skal gi mulighet for faglig progresjon. Det samme gjelder permene. For eksempel starter deltakerne i Demens-omsorgens ABC med perm 1 og kan deretter fortsette med utdypende kunnskaper i perm 2. Kunnskapspåbygging kan deretter videreføres med andre ABC-permer, for eksempel permene ABC Musikkbasert miljøbehandling. Alle ABC-opplæringene gjennomføres etter samme oppbygging.

Egeninnsats

For hvert ABC-hefte gjennomføres en gruppesamling på minimum 1,5 time, som benyttes til faglig diskusjon og refleksjon. ABC-gruppene er en obligatorisk del av opplæringen. Hver deltaker har sin egen ABC-perm og leser det aktuelle temaheftet før hver gruppesamling. Der det er mulig, settes ABC-gruppene sammen av personer med ulik utdanning og arbeidserfaring – og fra ulike arbeidsplasser. Deltakerne har et felles ansvar for at ABC-gruppen blir et forum for utveksling av kunnskap og refleksjoner. Det legges opp til at deltakerne skal vurdere teori opp mot aktuell praksis, reflektere over erfaringer fra eget arbeid og kunne vurdere teori og praksis opp mot etiske prinsipper og lovverket en arbeider innenfor.

Fagseminar

Leverandøren har ansvaret for planleggingen og gjennomføringen av fagseminaret, gjerne i samarbeid med ABC-kontakten. Et fagseminar skal ha en varighet på fem–seks timer, og det første fagseminaret gjennomføres ved oppstart av en ABC-perm.

Etter om lag et halvt år, når halve ABC-permen er gjennomgått, arrangeres et nytt fagseminar. Fagseminarene er en obligatorisk del av opplæringen. Lederen må i samarbeid med deltakerne legge til rette for deltakelse på disse fagseminarene.

ABC-bevis

Det er ingen form for eksamen i ABC-opplæringen. Deltakelse på gruppesamlinger og fagseminarer er obligatorisk. Deltakere som har fulgt opplæringen gjennom en hel ABC-perm, mottar et ABC-bevis som bekrefter gjennomføringen. For å motta ABC-bevis kreves det at deltakeren

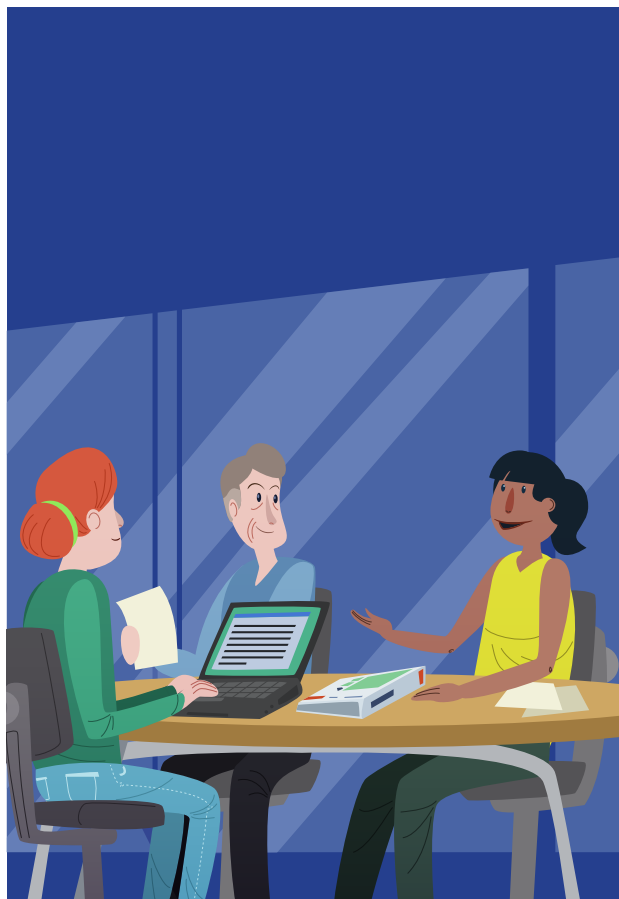
- har lest ABC-heftene før gruppesamlingene
- har deltatt på fagseminarene og minimum 80 prosent av gruppesamlingene

Gruppekontakten i hver ABC-gruppe har ansvar for å registrere frammøte for deltakerne. Ved avslutning av en ABC-perm overføres registreringene elektronisk til Aldring og helse, som godkjenner og tildeler ABC-bevis.

Oppfølging av deltakerne

ABC-kontakten har mulighet til å følge med på ABC-gruppens møteplaner og frammøte via abcregistrering.no.

Når registreringene for gruppen blir sendt inn til gjennomgang, får ABC-kontakten en e-post om hvem som ikke har bestått opplæringen. Ved eventuelle avvik vil deltakeren følges opp videre av ABC-kontakten. ABC-kontakten kan tilrettelegge for flere gruppesamlinger eller deltakelse på nye fagseminarer, slik at deltakeren kan få sitt ABC-bevis for gjennomført opplæring.

ABC-grupper

Tverrfaglig

ABC-gruppene skal være selvdrevne refleksjonsgrupper. Det anbefales å opprette grupper på seks til åtte deltakere da dette kan være en praktisk størrelse for å oppnå best mulig læringsutbytte. Gruppene bør være tverrfaglig sammensatt, der ufaglærte og faglærte deltar sammen. Det kan være en fordel å sette sammen deltakere fra forskjellige arbeidsplasser, boliger eller avdelinger, hjemmetjenester eller institusjon. Dette kan øke forståelsen for hverandres arbeidssituasjon og bedre samarbeidet. Det kan også gjøre det lettere å frigjøre deltakere til å delta i opplæringen dersom ikke alle kommer fra samme arbeidsplass.

Gruppeprosess og ledelse

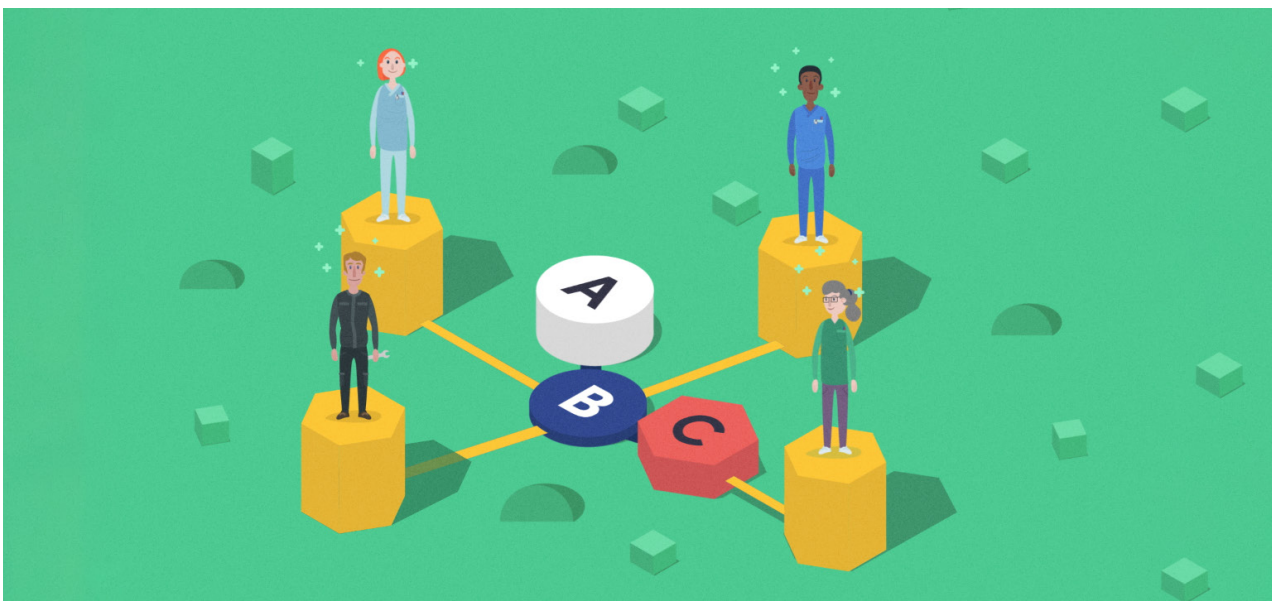
På det første fagseminaret blir deltakerne enige om hvordan de skal jobbe sammen i gruppen, og de skriver under på en gruppekontrakt. Gruppekontakten minner gruppedeltakerne om at de må logge seg på nettsiden abcportalen.aldringoghelse.no for å registrere opplysninger om seg selv. Dette sikrer at alle har tilgang til opplæringsmaterialet digitalt.

Gruppeprosessen er kjernen i ABC-opplæringen. ABC-gruppen gir deltakerne en felles plattform for faglige diskusjoner og refleksjon.

Alle har kunnskaper og erfaring som er viktige bidrag for at man sammen kan utvikle gode kunnskapsbaserte tjenester. Det er viktig at de faglige diskusjonene foregår på et nivå der en sikrer at alle medlemmene i gruppen kan delta. Dette krever at deltakere med mer omfattende teoretisk utdanning legger vekt på å bruke et språk som blir forstått av alle. På gruppesamlingene bør det velges en ordstyrer. Ordstyreren har ansvaret for at alle kommer til orde, at man holder seg til tema, og at man kommer gjennom de aktuelle oppgavene. ABC-gruppen velger selv om én person skal være fast ordstyrer, eller om det skal gå på omgang.

Stabil deltakelse

Når ABC-gruppen har kommet i gang med arbeidet, bør det bestrebes at den forblir stabil gjennom året. Ved oppstart av ny ABC-perm kan det imidlertid være aktuelt å ta inn nye deltakere i allerede etablerte ABC-grupper. Dette kan være aktuelt hvis noen har trukket seg i løpet av året, hvis ikke alle deltakerne ønsker å være med videre, eller om én eller flere ønsker å velge en annen fordypning. ABC-kontakten i kommunen er ansvarlig for gruppesammensetningen.

Fagseminarene

Omfang og innhold

Fagseminarene skal ha en varighet på fem til seks timer. ABC-opplæringen legger stor vekt på refleksjon i grupper, og det er viktig å gi rom for dette på fagseminarene. ABC-deltakerne får da mulighet til nettverksbygging og kan øke sin forståelse av andres arbeidssituasjon. På fagseminar 1 gis det en presentasjon av ABC-opplæringen, og i gruppearbeidet på dette fagseminaret vil deltakerne arbeide sammen med sin ABC-gruppe. Gruppearbeidet tar for seg hvordan deltakerne og gruppene kan få mest mulig ut av opplæringen.

Det faglige innholdet i fagseminarene skal samsvare med fagtemaene i hver ABC-perm og passe inn med hvor deltakerne er i opplæringen. Også fagtemaer som ikke har fått en omfattende dekning i permene, kan være aktuelle å ta opp i fagseminarene. Dette kan være områder som dekkes av temaheftene som er utarbeidet som supplement i ABC-opplæringen, for eksempel «Velferdsteknologi og kognitive hjelpemidler til personer med demens», «Livsmot, trivsel og fellesskap blant eldre personer med innvandringsbakgrunn» eller temaheftet «Helse- og omsorgstjenester til samiske

eldre». Temaer knyttet til pågående prosjekter i kommunene, med relevans for opplæringen, kan også inngå som en del av fagseminaret. Dette kan gi muligheter for å vise til fagutviklingsprosjekter, gi nyttig felles informasjon fra ledere til medarbeidere, og i tillegg kan det danne utgangspunkt for erfaringsutveksling mellom ansatte fra flere kommuner. Lokal forankring står sentralt i ABC-opplæringen.

Ansvar og tilrettelegging

Aldring og helse har et overordnet ansvar for drift og implementering av ABC-opplæringen. For å sikre spredning av opplæringen til hele landet er det utarbeidet avtale med bilag som benyttes mellom leverandører i ABC-opplæringen og Aldring og helse. Avtalen beskriver organiseringen av opplæringen.

Leverandørene i fylket står ansvarlig for å tilrettelegge fagseminarer i samarbeid med ABC-kontakter i kommunene. I dialog med ABC-kontaktene vil behovet for opplæringen bli registrert, og leverandøren legger opp semester- og årsplaner for gjennomføring av fagseminarer i enkeltkommuner eller for flere kommuner samlet.

Kommunene kan dermed utarbeide planer for rekruttering og gjennomføring av ABC-opplæringen over flere år.

Fagseminarene arrangeres med minimum 20 deltakere. ABC-kontakter i kommunene skal være til stede på fagseminarene, og det anbefales at sentrale fagpersoner og ledere også deltar på fagseminarene. For mindre kommuner, eller for kommuner med få deltakere, vil det være en fordel at flere kommuner samarbeider om å gjennomføre fagseminarene.

Kommuner som har behov for å starte med færre enn 20 deltakere, og som av geografiske årsaker ikke kan møte på felles fagseminar med nærliggende

kommuner, må avklare oppstart med ansvarlig leverandør i fylket. Disse vil, etter avklaring med Aldring og helse, finne løsninger slik at deltakerne får gjennomført sine obligatoriske fagseminarer.

Økonomi

Det er et mål at ABC-opplæringen skal være så rimelig som mulig for kommunene. Kommunene dekker utgifter til lokaler og bevertning for sine deltakere på fagseminarene. Leverandørene får økonomisk støtte i ABC-satsingene til undervisning og veiledning.

Fagseminar

- Alle ABC-deltakere skal delta på fagseminarene
- Det arrangeres fagseminar ved oppstart av hver ABC- perm. Etter et halvt år, midtveis i permen, følger et nytt fagseminar
- Fagseminarene har fem–seks timers varighet
- Fagseminarene organiseres for deltakere fra én kommune eller flere kommuner
- Kommunene dekker utgifter til lokaler og bevertning for sine deltakere
- Undervisningen i fagseminarene er gratis for kommunene

Brukerundersøkelser

Som en del av oppdraget med ABC-opplæringen skal Aldring og helse formidle tilbakemeldinger til Helsedirektoratet fra ABC-deltakerne ved avslutning av hver ABC-perm. Dette gjennomføres ved en elektronisk spørreundersøkelse, Questback.

Spørreundersøkelsen sendes ut til deltakerne på e-post når de får tildelt ABC-bevis for godkjent gjennomføring. Resultatene benyttes som en del av forbedrings- og utviklingsarbeidet i ABC-opplæringen.

Litteratur

Fossli K.R. Døble B.S. Kirkevold Ø. (2011) Kompetanseløft på arbeidsplassen. Kommunenes erfaring med ABC-modellen.

Tønsberg: Forlaget Aldring og helse

Fossli Kari et al. (2014) Nytt av systematisk opplæring av helsepersonell innen eldreomsorgen – en evalueringsstudie av den norske ABC-modellen. *Vård i Norden* 4/2014. Publ. No. Vol. 34 PP 21–26

Døble B.S. Eek A. (2015) ABC – Virksomhetsintern opplæring i kommunene. Tønsberg: Forlaget Aldring og helse

Rokstad A.M. et al. (2016) The impact of the Dementia ABC educational programme on competence in person-centred dementia care and job satisfaction of care staff. DOI: 10.1111/opn12139, *Int J Older People Nurs* 2016; 1–1010

Kompetanseområder ABC-opplæringen

Demensomsorg

Demensomsorgens ABC består av to permer.

Permene gir nødvendig og oppdatert kunnskap om demens og integrert miljøbehandling til alle yrkesgrupper som jobber med personer med demens. Permene tar for seg både hjemme-tjenester og tjenester på institusjon.

Permene består av ca. ti hefter og tas over ett år inkludert to fagseminarer.

Eldreomsorg

Eldreomsorgens ABC består av tre permer.

Permene gir økt kunnskap om aldringsprosesser og sykdommer i eldre år. Dette kompetanse-området gir mulighet til fordypning i geriatri og/eller psykiske sykdommer.

Permene består av ca. ti hefter og tas over ett år inkludert to fagseminarer.

Permer

1

Grunnperm

Demensomsorg 1

2

Påbyggingsperm

Demensomsorg 2

Permer

1

Grunnperm

Aldring og omsorg

2

Påbyggingspermer

Psykiske sykdommer i eldre år
Geriatri

Utviklingshemming

Mitt livs ABC består av to permer.

Permene gir nødvendig og oppdatert kunnskap om blant annet utviklingshemming og miljøbehandling til alle tjenesteytere som jobber med personer med utviklingshemming. Mitt livs ABC handler om personer med utviklingshemming gjennom livsløpet.

Permene består av ca. ti hefter og tas over ett år inkludert to fagseminarer.

Permer

1 Grunnperm

Mitt livs ABC 1

2 Påbyggingsperm

Mitt livs ABC 2

Musikkbasert miljøbehandling

Musikkbasert miljøbehandling består av to permer.

Permene tar for seg miljøbehandling med integrert bruk av musikk, sang og bevegelse og har som hensikt å motivere tjenestemottakeren til positiv aktivitet.

Permene består av seks hefter og tas over et halvt år inkludert ett fagseminar.

Permer

Grunnpermer

Musikkbasert miljøbehandling
– Eldre/demensomsorg

Musikkbasert miljøbehandling
– Utviklingshemming

På de neste sidene presenteres materialet i ABC-opplæringen.
For å lese mer om innhold og læringsmål i hver enkelt perm og hefte kan du besøke
abc.aldringoghelse.no

Demensomsorg

Demensomsorgens ABC er samlet i to permer. Permene gir nødvendig og oppdatert kunnskap om demens og miljøbehandling til alle yrkesgrupper som jobber med personer med demens.

Demensomsorgens ABC Perm 1

Demensomsorgens ABC gir nødvendig og oppdatert kunnskap om demenssykdommer, demensforløpet og personsentrert demensomsorg. Permen retter seg mot alle yrkesgrupper som jobber med personer med demens. Demensomsorgens ABC er i tråd med anbefalingene i Nasjonal faglig retningslinje om demens. Økning i levealder de siste femti årene har gitt en økning i forekomsten av demenssykdommer.

Etter å ha lest denne permen er målet at den ansatte

- har kunnskaper om de ulike demenssykdommene
- har innsikt i hvordan ulike sykdommer kan gi ulike symptomer og påvirke personens atferd
- har kunnskap om personsentrert omsorg og miljøbehandling
- har innsikt i pårørendes situasjon og pårørende som en samarbeidspartner og ressurs
- har kunnskap om palliasjon og demens

Demensomsorgens ABC Perm 2

Den andre permen i Demensomsorgens ABC inneholder temahefter om etiske problemstillinger i demensomsorgen, pårørendes situasjon samt ulike behandlingstiltak. Perm 2 er påbyggingsperm til den første permen i Demensomsorgens ABC.

Her settes kunnskapen om demens inn i en større sammenheng og ses i forhold til etiske utfordringer og arbeids- og kommunikasjonsmetoder. Pårørende er en viktig samarbeidspartner og ressurs i arbeidet med personer med demens, og et eget hefte er viet pårørende.

Etter å ha lest denne permen er målet at den ansatte

- har kunnskaper om arbeids- og kommunikasjonsmetoder
- har innsikt i pårørendes situasjon og pårørende som en samarbeidspartner og ressurs

Eldreomsorg

Eldreomsorgens ABC gir økt kunnskap om aldringsprosesser. Permene gir nødvendig kunnskap for kvalitetsbasert arbeid i eldreomsorgen i kommunen. Eldreomsorgens ABC gir mulighet til fordypning i geriatri og psykiske sykdommer.

Aldring og omsorg

Dette er grunnpermen i Eldreomsorgens ABC.

Innholdet i heftene bidrar til at ansatte i helse- og omsorgstjenestene får oppdatert og videreutviklet sin kompetanse i tråd med krav og behov i eldreomsorgen. Permen er tilrettelagt for alle yrkesgrupper som arbeider med eldre mennesker.

Etter å ha lest denne permen er målet at den ansatte

- har kunnskap om normal aldring, aldringsprosesser og aldersrelaterte helseutfordringer
- har kunnskap om sentrale lover og forskrifter og hvilke rettigheter og krav som følger den kommunale helse- og omsorgstjenesten
- kan legge til rette for aktivitet og tilpasset kosthold for eldre tjenestemottakere
- kan observere og kartlegge for å identifisere behov, sette mål, iverksette og systematisk evaluere tiltak
- har kunnskap om pårørende og frivillige som samarbeidspartnere og ressurser i omsorgen
- har kunnskap om smittevern og hensyn som må tas i forhold til eldre og legemidler

Psykiske sykdommer i eldre år

I denne permen legges det vekt på kunnskaper om psykiske sykdommer hos eldre, og at behandling av eldre personer med psykiske sykdommer er en viktig del av oppgavene til ansatte i kommunale helse- og omsorgstjenester.

Etter å ha lest denne permen er målet at den ansatte

- har kunnskap om psykiske sykdommer hos eldre
- har innsikt i behandling av psykiske sykdommer hos eldre

Geriatrici

Denne permen gir en fordypning i geriatri og sykdommer hos eldre.

Etter å ha lest denne permen er målet at den ansatte

- har kunnskaper om geriatri og de vanligste sykdommer hos eldre
- har kunnskaper om lindrende behandling

Utviklingshemming

Mitt livs ABC handler om tjenester til personer med utviklingshemming gjennom livsløpet. Fagstoffet passer for ansatte som jobber med barn, voksne eller eldre i for eksempel barnehage, skole, tilrettelagte arbeidsplasser eller i bofellesskap.

Mitt livs ABC 1

Mitt livs ABC omfatter en grunnleggende opplæring i viktige temaer innenfor tjenesteyting til personer med utviklingshemming.

I tillegg til kunnskap om utviklingshemming omfatter materialet temaer om blant annet kommunikasjon, etikk, pårørende, aktuelt lovverk, bruk av tvang og makt.

Etter å ha lest denne permen er målet at den ansatte

- har grunnleggende forståelse av hva utviklingshemming er, og hva det vil si å leve med en utviklingshemming
- har kunnskap om menneskerettighetsprinsippet selvbestemmelse og kan legge til rette for selvbestemmelse for tjenestemottakeren
- har kunnskap om hvordan man kan sikre god helse og livskvalitet for personer med utviklingshemming
- har grunnleggende forståelse for hva som ligger i miljøarbeid, og kan legge til rette for et godt liv med mestring og mening
- kjenner til lover som er sentrale ved ytelse av kommunale helse- og omsorgstjenester

Mitt livs ABC 2

Mitt livs ABC, perm 2, er en fordypningsperm til Mitt livs ABC perm 1.

Perm 2 er en påbyggingsperm med temaer som blant annet alternativ og supplerende kommunikasjon, psykiske lidelser, autisme-spekter-forstyrrelser, miljøarbeid fordypning og utfordrende atferd.

Temaer i perm 2 bygger på temaer i perm 1.

Etter å ha lest denne permen er målet at den ansatte

- har en dypere forståelse av temaer som er belyst i perm 1, og kan legge til rette for at tjenestemottakeren er hovedaktør i eget liv og har god helse og god livskvalitet
- har kunnskap om alternativ og supplerende kommunikasjon og forstår betydningen av et alternativt språkmiljø
- har kunnskap om hva som kjennetegner utviklingsforstyrrelser i autismespekterperspektivet, og kjenner til grunnleggende tilretteleggingstiltak
- har kunnskap om aldring, aldringsprosesser og nødvendige tiltak for å sikre en god alderdom hos personer med utviklingshemming
- kjenner til aktuelt lovverk som regulerer bruk av tvang i kommunale helse- og omsorgstjenester, og kjenner til tillitsskapende tiltak

Musikkbasert miljøbehandling

Ansatte i helse- og omsorgssektoren lærer hvordan de kan integrere musikk, sang og bevegelse som miljøbehandling i det daglige pleie- og omsorgsarbeidet. Målet er at denne typen miljøbehandling skal bli en naturlig del av hverdagen til tjenestemottakere og helse- og omsorgspersonell. Opplæringen gir kompetanse i bruk av musikk for å øke livskvalitet, mestring og egenverd for tjenestemottakere.

ABC Musikkbasert miljøbehandling

Etter å ha lest denne permen er målet at den ansatte

- har kunnskaper om musikk, sang og bevegelse som metode
- har kunnskap om personsentrert omsorg og miljøbehandling

ABC Musikkbasert miljøbehandling – utviklingshemming

Etter å ha lest denne permen er målet at den ansatte

- har kunnskaper om musikk, sang og bevegelse som metode
- har kunnskap om personsentrert omsorg og miljøbehandling

Tilvalgshefter

Det er flere tilvalgshefter til ABC-opplæringen. Disse kan kjøpes sammen med permer i ABC-opplæringen og inngå som en del av opplæringen.

Helse og omsorgstjenester til samiske eldre

Alle har rett til et likeverdig tilbud om helse- og omsorgstjenester, uavhengig av diagnose, bosted, personlig økonomi, kjønn, fødeland, etnisitet og den enkeltes livssituasjon. Samene har rettigheter regulert i norsk lov og i internasjonale konvensjoner.

Etter å ha lest dette heftet er målet at den ansatte

- har kjennskap til den samiske befolkningens historie i Norge
- har kjennskap til samiske språk og kulturer
- har kjennskap til relevant lovverk

Livsmot, trivsel og fellesskap blant eldre personer med innvandrerbakgrunn

Den norske befolkningen er preget av mangfold. Mange innvandrere har vært i landet lenge, og det blir etter hvert også stadig flere middelaldrende og eldre innvandrere. Dette medfører økte utfordringer for helse- og velferdstjenestene, og for omsorg rettet mot eldre.

Etter å ha lest dette heftet er målet at den ansatte

- har forståelse av hvordan det er å være innvandrere i Norge
- har kjennskap til kulturelle og religiøse likheter og forskjeller
- har kunnskap om helseutfordringer som viser seg blant innvandrergruppene

Velferdsteknologi og kognitive hjelpemidler til personer med demens

Det er i dag store forventninger til at velferdsteknologi kan gjøre hverdagen enklere og tryggere for personer med demens og deres pårørende. Hjemmeboende og beboere i omsorgsboliger og institusjoner trenger ansatte med kompetanse innenfor velferdsteknologi.

Etter å ha lest dette heftet er målet at den ansatte

- har kunnskap om hvordan velferdsteknologi og kognitive hjelpemidler kan hjelpe en person med demens til bedre å mestre hverdagen
- har kunnskap om hvordan velferdsteknologi kan bidra til trygghet og sikkerhet hjemme eller i sykehjem

E-læringskurs:

Dette må jeg kunne: Introduksjon til helse- og omsorgsarbeid

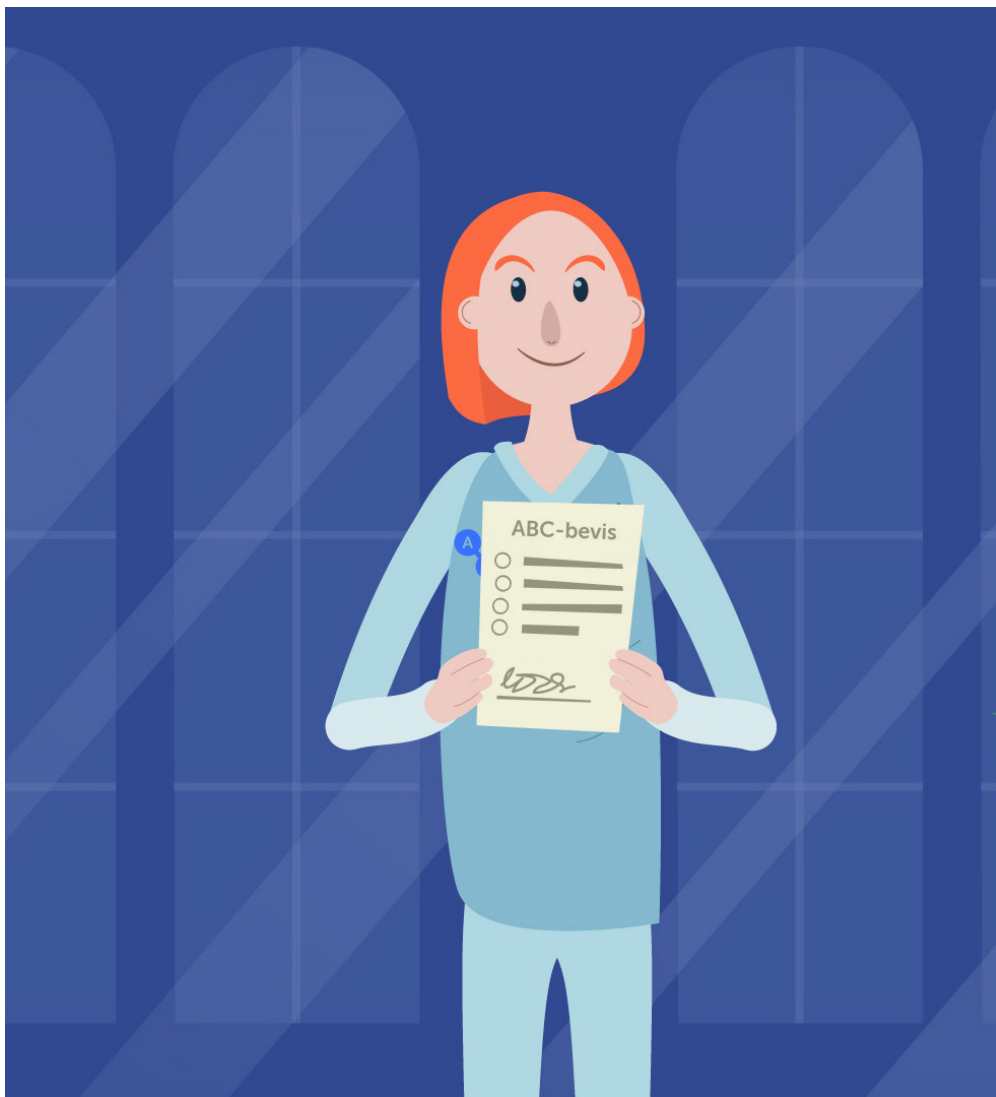
E-læringen er tiltenkt ufaglærte ansatte og vikarer i hjemmetjenestene og på sykehjem. Målet er å sikre at alle som arbeider med eldre i kommunal omsorgstjeneste, har et minimum av relevant faglig basiskunnskap.

Dette må jeg kunne: Gode tjenester til personer med utviklingshemming

E-læringen er tiltenkt ansatte og vikarer som yter tjenester til personer med utviklingshemming. Målet er at alle som arbeider innenfor tjenester for barn, unge, voksne og eldre med utviklingshemming, får nødvendig faglig basiskunnskap.

Aldring og helse har utarbeidet andre gratis e-læringskurs, blant annet kurs om observasjonskompetanse. Dette kurset er en introduksjon til ABCDEF-metoden og ISBAR og vektlegger blant annet observasjoner som kan utføres ved bruk av sansene.

E-læringskursene krever innlogging med bank-id.

Dette dokumentet er utviklet i tråd med oppdrag gitt av Helsedirektoratet til Aldring og helse, samt avtaleverket mellom Aldring og helse og leverandørene av ABC-opplæringen.

Om Aldring og helse

Oppdrag: Aldring og helses oppgaver er forskning samt utvikling og spredning av kunnskap og kompetanse om aldring og eldrehelse.

Aldring og helse skal sikre nasjonal kompetanseoppbygging og kompetansespredning om aldring og aldringsprosesser, inkludert utviklingshemming og aldring, kognisjon og demens, og fysisk og psykisk helse hos eldre. Aldring og helse bidrar med kompetanseoppbygging og veiledning til hele helsetjenesten, både kommunale helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenesten, til andre tjenesteytere, brukere (pasienter og pårørende) og befolkningen for øvrig. Aldring og helse driver eget forlag, bibliotek, avholder kurs, har sammensatte opplæringsprogrammer og driver en fagskole.

For mer informasjon besøk våre hjemmesider abc.aldringoghelse.no

Aldring og helse
Nasjonalt senter

Nasjonalt senter for aldring og helse:

www.aldringoghelse.no

Telefon: 33 34 19 50

e-post: abc@aldringoghelse.no

For informasjon om ABC-samarbeidspartnere i fylkene, kontakt:
abc@aldringoghelse.no